

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ДРУГОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
ХУДИК МИКОЛА ПАВЛОВИЧ
УХВАЛА

23 жовтня 2019 р. Київ

6640/0/18-19

Член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Худик Микола Павлович, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Жмак Клавдії Павлівни стосовно судді Подільського районного суду міста Києва Захарчук Світлани Степанівни,

встановив:

20 червня 2019 року до Вищої ради правосуддя за вхідним № Ж-3702/0/7-19 надійшла дисциплінарна скарга Жмак К.П. від 18 червня 2019 року стосовно судді Подільського районного суду міста Києва Захарчук С.С.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 20 червня 2019 року вказану скаргу передано мені для проведення попередньої перевірки.

Статус, повноваження, засади організації та порядок діяльності Вищої ради правосуддя визначаються Конституцією України, законами України «Про Вищу раду правосуддя» та «Про судоустрій і статус суддів».

Статтею 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та статтею 42 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» встановлено, що дисциплінарні провадження щодо суддів здійснюють Дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя за скаргою щодо дисциплінарного проступку судді (дисциплінарна скарга), поданою відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», або за ініціативою Дисциплінарної палати у випадках, визначених цим Законом.

Відповідно до частини першої статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону та наявність підстав для залишення без розгляду дисциплінарної скарги чи відмови у відкритті дисциплінарної справи; за наявності підстав, визначених пунктами 1–5 частини першої статті 44 цього Закону, повертає дисциплінарну скаргу скаржнику.

Вимоги до дисциплінарної скарги встановлено частиною другою статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», за змістом якої скарга повинна містити, зокрема, конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою для дисциплінарної відповідальності

судді, а також посилення на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

У дисциплінарній скарзі стосовно судді Захарчук С.С. скаржниця Жмак К.П. зазначила, що в провадженні вказаної судді з 22 листопада 2018 року перебула позовна заява до Окружного адміністративного суду міста Києва, Державної казначейської служби України про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяною суддею Добрянською Я.І. у зв'язку з невидачею виконавчого листа про стягнення судового збору, за подання якої відповідно до статті 3 Закону України «Про судовий збір» судовий збір не сплачується. Проте 21 січня 2019 року, тобто через 50 днів (замість 10) після надходження позовної заяви, суддя Захарчук С.С. постановила ухвалу, якою залишила позовну заяву без руху та зобов'язала позивача надати докази сплати судового збору за вимогу майнового характеру, при цьому надіслала її заявнику засобами поштового зв'язку лише 31 січня 2019 року. У зв'язку з такою поведінкою судді 30 січня 2019 року скаржниця подала заяву про її відвід, проте і ця заява була розглянута суддею Захарчук С.С. з порушенням встановленого законом строку, а саме 4 лютого 2019 року. Також скаржниця вказує, що, незважаючи на усунення нею «недоліків» позовної заяви, 22 лютого 2019 року суддя Захарчук С.С. постановила незаконну ухвалу, якою вирішила передати справу за підсудністю до Печерського районного суду міста Києва, яка в подальшому була скасована судом апеляційної інстанції через порушення правил підсудності з направленням справи для продовження розгляду до суду першої інстанції, проте на день подання дисциплінарної скарги провадження у справі так і не відкрито, чим порушено строк розгляду справи.

На думку скаржниці, наведені послідовні дії судді Захарчук С.С. були вчинені нею свідомо з метою створення перешкод у реалізації права особи на судовий захист, у зв'язку з чим вона просить притягнути суддю до дисциплінарної відповідальності, зокрема, за безпідставне затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом; умисне або внаслідок грубої недбалості порушення прав людини та основоположних свобод; незаконну відмову у доступі до правосуддя та істотне порушення норм процесуального права, що унеможливило реалізацію учасником судового процесу наданих йому процесуальних прав; порушення правил щодо відводу; допущення поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі; недотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, а також ухвалення незаконного судового рішення внаслідок умисного порушення суддею норм права та неналежного ставлення до службових обов'язків.

Під час попередньої перевірки дисциплінарної скарги встановлено таке.

23 листопада 2018 року до Подільського районного суду міста Києва надійшла позовна заява до Окружного адміністративного суду міста Києва, Державної казначейської служби України про відшкодування матеріальної шкоди, яка того самого дня відповідно до звіту про

автоматизований розподіл справ між суддями передана до провадження судді Захарчук С.С. (справа № _____).

16 січня 2019 року суддя Захарчук С.С. постановила ухвалу, якою позовну заяву _____ відповідно до вимог статей 175, 177, 185 ЦПК України залишила без руху, вказавши про незазначення позивачкою у позовній заяві її реєстраційного номеру облікової картки платника податків (або номеру і серію паспорта) та обставин на обґрунтування позовних вимог, непідтвердження факту неподання іншого позову (позовів) до цього ж відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав, а також несплату судового збору.

30 січня 2019 року до суду надійшла заява _____ про відвід судді Захарчук С.С.

4 лютого 2019 року суддя Захарчук С.С. постановила ухвалу, якою заявлений відвід визнала необґрунтованим та передала питання про відвід на розгляд судді, який не входить до складу суду, що розглядає справу.

8 лютого 2019 року на виконання вимог ухвали від 16 січня 2019 року подано позовну заяву у новій редакції з усуненими недоліками, проте питання щодо подальшого руху справи суддею Захарчук С.С. не вирішувалось до постановлення ухвали за наслідками розгляду заяви про її відвід іншим суддею.

Відповідно до ухвали Подільського районного суду м. Києва від 11 лютого 2019 року (суддя Васильченко О.В.) у задоволенні заяви про відвід судді Захарчук С.С. було відмовлено.

22 лютого 2019 року суддя Захарчук С.С. постановила ухвалу, якою передала справу за підсудністю до Печерського районного суду міста Києва, вказавши, що відповідно до предмета спору позовна заява має розглядатися судом за місцезнаходженням відповідачів.

14 травня 2019 року постановою Київського апеляційного суду вказана ухвала за апеляційною скаргою _____ була скасована, а справа направлена для продовження розгляду до суду першої інстанції. На переконання суду апеляційної інстанції, позовні вимоги _____ заявлені, зокрема, про відшкодування шкоди, заподіяної діями суду, що відповідно до частини четвертої статті 28 ЦПК України є підставою для пред'явлення позову також за зареєстрованим місцем проживання чи перебування позивача, що знаходиться на території Подільського району міста Києва.

14 червня 2019 року відповідно до протоколу розподілу справи між суддями вказану справу передано до провадження судді Захарчук С.С.

29 липня 2019 року суддя Захарчук С.С. постановила ухвалу про відкриття провадження у справі та призначила судові засідання на 25 вересня 2019 року.

Під час проведення попередньої перевірки суддею Захарчук С.С. надано пояснення щодо доводів дисциплінарної скарги, в яких суддя зазначила, що, вирішуючи питання підсудності справи, вона виходила із переконання, що нормами частини четвертої статті 28 ЦПК України встановлені правила підсудності за вибором позивача лише у разі відшкодування шкоди, завданої

особі незаконним рішенням, діями чи бездіяльністю суду, у зв'язку з цим з врахуванням змісту позовних вимог дійшла до висновку, що до спірних правовідносин необхідно застосувати правила загальної підсудності, які встановлені нормами частини другої статті 27 ЦПК України, згідно з якими позови до юридичних осіб пред'являються в суд за їхнім місцезнаходженням згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, з чим не погодився суд апеляційної інстанції.

З приводу порушення процесуальних строків вирішення питань про відкриття провадження та про відвід судді, а також строку розгляду справи в цілому суддя Захарчук С.С. зазначила, що це зумовлено надмірним навантаженням на суддів Подільського районного суду міста Києва, в якому штатним розписом передбачено 21 посаду судді, проте наразі правосуддя здійснюють лише 7 суддів, з яких 3 судді розглядають кримінальні справи та справи про адміністративні правопорушення; 4 судді розглядають цивільні та адміністративні справи, клопотання органів досудового розслідування. За весь період судової реформи до Подільського районного суду міста Києва не було відряджено жодного судді. Щоденно до суду надходить близько 30-60 клопотань від органів досудового розслідування, більшість з яких потребують негайного розгляду, а також скарги на рішення, дії, бездіяльність органів досудового розслідування. Крім того, щоденно до суду надходить значна кількість цивільних та адміністративних справ; заяв від ТМО «Психіатрія» у м. Києві, які розглядаються негайно; заяв про встановлення фактів смерті/народження, що сталися на території, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, які також потребують негайного розгляду тощо. Суддя Захарчук С.С. зауважила, що така ситуація не залежить від волі суддів, які залишились в суді, і забезпечити дотримання визначених законом процесуальних строків, нажаль, є неможливим з об'єктивних причин.

Так, у 2018 році у провадженні судді Захарчук С.С. перебувало 3021 справ, з яких 1496 справ за клопотаннями органів досудового розслідування, скарг на дії/бездіяльність слідчих, поданих у порядку КПК України, з них розглянуто 1352; 1469 цивільних справ, з них розглянуто 715; 56 адміністративних справ, з них розглянуто 33, а загалом розглянуто 2100 справ.

У першому півріччі 2019 року у провадженні судді перебувало 3021 справ, з яких 973 справ за клопотаннями органів досудового розслідування, скарг на дії/бездіяльність слідчих, поданих у порядку КПК України, з них розглянуто 794; 1384 цивільних справ, з них розглянуто 222; 80 адміністративних справ, з них розглянуто 22, а загалом розглянуто 1038 справ, і щодня ці показники зростають, адже надходять нові клопотання, скарги, заяви, позови, у зв'язку з чим справи до розгляду призначаються на початок квітня 2020 року.

Суддя пояснила, що попри бажання не має фізичної можливості розглянути таку кількість справ з дотриманням процесуальних строків, проте

намагається вживати всіх залежних від неї заходів щодо мінімізації порушень прав учасників судового процесу на своєчасний судовий розгляд.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» підставою дисциплінарної відповідальності судді може бути безпідставне затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом. Отже, само по собі недотримання суддею визначених законом строків для прийняття процесуальних рішень за відсутності ознак безпідставного зволікання та за наявності об'єктивних причин, що унеможливають дотримання таких строків, не вказує на наявність у поведінці судді ознак наведеного дисциплінарного проступку. З огляду на встановлені під час попередньої перевірки обставини щодо причин недотримання суддею Захарчук С.С. строків прийняття процесуальних рішень у справі, приходжу до висновку, що дисциплінарна скарга в цій частині не відповідає вимогам пунктів 3, 4 частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», оскільки не містить конкретних відомостей з посиланням на докази про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку.

Щодо інших доводів дисциплінарної скарги про наявність у поведінці судді Захарчук С.С. ознак дисциплінарних проступків, передбачених підпунктами «а», «д», пунктами 3, 4 частини першої статті 106 вказаного Закону, то вони пов'язані з незгодою скаржника із ухваленими у справі судовими рішеннями про залишення позовної заяви без руху та про передачу справи для розгляду до іншого суду, зокрема стосуються правильності застосування суддею норм процесуального права.

При цьому слід зазначити, що Дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя, які здійснюють дисциплінарні провадження щодо суддів, не наділені законом повноваженнями встановлювати або оцінювати обставини справи, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, а також перевіряти законність та обґрунтованість судових рішень. Виключне право перевірки законності та обґрунтованості судових рішень має відповідний суд згідно з процесуальним законодавством. Дисциплінарна відповідальність суддів не повинна поширюватися на зміст їхніх рішень.

Судом вищої інстанції у встановленому процесуальним законом порядку була надана оцінка дотриманню судом першої інстанції норм процесуального права під час вирішення вказаної справи та виправлено допущену цим судом помилку у їх застосуванні.

Разом з тим, слід зазначити, що частиною другою статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлено, що скасування або зміна судового рішення не має наслідком дисциплінарну відповідальність судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли скасоване або змінене рішення ухвалено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків. Проте, під час попередньої перевірки дисциплінарної скарги не встановлено обставин, які б вказували на те, що постановлення зазначених судових рішень стало наслідком умисного

порушення суддею правових норм чи їх неналежного ставлення до виконання службових обов'язків.

Зі змісту вказаних судових рішень та пояснень судді вбачається, що вони ґрунтувалися на власному суддівському тлумаченні норм ЦПК України, яке, на мою думку не виходить за межі допустимого суддівського розсуду і не вказує на грубу недбалість чи навмисне порушення закону.

У пункті 22 Декларації щодо принципів незалежності судової влади, прийнятої Конференцією голів верховних судів країн Центральної та Східної Європи 14 жовтня 2015 року вказано, що жоден суддя не повинен притягатися до дисциплінарної відповідальності чи звільнятися за винесені ним судові рішення, окрім як у разі грубої недбалості чи навмисного порушення закону.

У пункті 25 Київських рекомендацій ОБСЄ щодо незалежності судочинства у Східній Європі, на Південному Кавказі та у Центральній Азії (23–25 червня 2010 року) зазначено, що процедура притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності повинна стосуватися підтверджених випадків порушення правил професійної поведінки, які є значними, неприпустимими та, окрім цього, ганьблять репутацію суддівства. Дисциплінарна відповідальність суддів не може бути наслідком змісту їхніх рішень або вироків, включаючи відмінності у юридичному тлумаченні між судами; наслідком прикладів суддівських помилок чи критики суддів.

Пунктами 2, 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» передбачено, що дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо вона не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді та/або посилення на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

З огляду на викладене дисциплінарну скаргу слід залишити без розгляду та повернути скаржнику.

На підставі викладеного, керуючись статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 42–44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя

ухвалив:

дисциплінарну скаргу Жмак Клавдії Павлівни стосовно судді Подільського районного суду міста Києва Захарчук Світлани Степанівни залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Член Другої Дисциплінарної палати
Вищої ради правосуддя**

М.П. Худик